

biráskodás jogi néprajzi elemei a váci egyházmegye területén; Gráf Imre: Tárkány Szücs Ernőre emlékezve (Chicago 1973); J. Újváry Zsuzsanna: A jogszokások szerepe a földesúr–jobbágy viszony alakulásában a Magyar Királyság északi megyéinek hódoltságai falvaiban; Bárh János: Valláserkölcsi vétségek feltárása és büntetése 1828-ban a Nyikó mente három katolikus falujában; Gelencsér József: A gazdák „kékbeli parlamentje” – Székesfehérvár paraszttársadalmának fóruma; dr. Örsi Julianna: A család változó szerepben; Marian Malecki – Falus Orsolya: Arpád-házi Szent Kinga – egy legenda és jogtörténelmi háttere; Lanczendorfer Zsuzsanna: Jogi néprajzi adatok az irodalomban. Bűnesetek Galgóczi Erzsébet műveiben; Domokos Mariann: „Eljen Wekerle s a polgári házasság!” Propaganda és populáris kultúra a 19. század végén; Csáji Koppány László: A magyarországi ügyvédfolklor; Matla Gabriella: A spanyol jogszokáskutatás intézményesülése és Joaquín Costa öröksége).

Homoki-Nagy Mária konferenciázó gondolatai az elmúlt időszak szakmai eredményei mellett a tíz év közösség- és szemléletformáló szerepét is kiemelték, amely biztos alapot jelenthet új közös tervek, kutatások és együttműködések megfogalmazásához – egy következő konferenciához.

* * *

Nagy Janka Teodóra a kutatócsoport és a konferencia programbizottságának nevében (Nagy Janka Teodóra, Mezey Barna, Tárkány Szücs Attila, Miklós Péter, Bogárn Szabina, Szabó Ernő) köszönte meg a társszervezők, az együttműködő partnerek (MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya Jogtörténelmi Albizottság, MTA I.

Osztályának Néprajztudományi Bizottsága, ELTE ÁJK Magyar Állam- és Jogtörténelmi Tanszék és MTA–ELTE Jogtörténelmi Kutatócsoport (ELKH), SZTE ÁJTK Magyar Jogtörténelmi Tanszék, PTE ÁJK Jogtörténelmi Tanszék, Magyar Néprajzi Társaság Társadalomnéprajzi Szakosztály, Magyar Néprajzi Múzeum) és a támogatók (Nemzeti Kulturális Alap, Miniszterelnökség, Igazságügyi Minisztérium, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Vásárhelyi Testamentum Alapítvány, Eötvös Loránd Kutatói Hálózat, Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzat, Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ, Emlékpont; Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád-Csanád Megyei Levéltára, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Karsai Alba Kft., Bozay Gyöngyi ügyvéd, Simonffy György ügyvéd, szakjogász, Kis Ferencné könyvelő) támogatását.

* * *

A konferenciát követően, a jubileumi programhoz kapcsolódva emléktábla avatására került sor 2021. október 13-án Tárkány Szücs Ernő, a néprajztudományok doktora, a jogi népszokáskutatás nemzetközi híró néprajztudósa egykori lakóházánál (Budapest, XII. Kék Golyó u. 4.). Avatóbeszédet Nagy Janka Teodóra, a Tárkány Szücs Ernő Jogi Kultúrtörténelmi és Jogi Néprajzi Kutatócsoport elnöke és Paul Csiszár, az EU Bizottság Versenyjogi Vezérigazgatóság igazgatója mondott. Az emléktáblánál nagyszámú tisztelő előtt koszorút helyezett el Pokorni Zoltán polgármester, valamint a család és a Vásárhelyi Testamentum Alapítvány részéről Tárkány Szücs Attila.



HÍREK

- **2021. október 2-án** Mezőhegyesen, a Szent György plébánia szervezésében került megrendezésre az aradi vértanúk emlékére rendezett konferencia, amelyen Homoki-Nagy Mária tanszékvezető egyetemi tanár (SZTE ÁJTK) *Az 1848. évi áprilisi törvények alkotmányjogi jelentőségét* ismertette.
- **2021. október 7-én** a Nemzetközi Visegrádi Alap által támogatott konzorcionális együttműködés keretében szervezett – a járványhelyzetre tekintettel online – konferenciát a krakkói Jagiellonian University, amelyen a pályázatban együttműködő egyetemek (Jagiellonian University, Szegedi Tudományegyetem, Trnava University, University of West Bohemia) kutatói vettek részt. A pályázat témája *Continuity and Discontinuity*

of Pre-war Legal Systems in the Post-war Successor States (1918–1939). A Difficult Heritage: Interwar Codification Movement in Central and Eastern Europe (1918–1939) című tudományos tanácskozáson Varga Norbert egyetemi docens (*Introduction the Cartel Regulation in Hungary in the Interwar Period*), Pétervári Máté egyetemi adjunktus (*Changes of the Insolvency Law in Hungary in the Interwar Period*) és Szivós Krisztof PhD-hallgató (*The Changes in the Right of Novelty in Hungarian Civil Procedure in the Interwar Period*) tartott előadást.

- **2021. október 7-én** szervezett tudományos ülést a Pécsi Tudományegyetem Márkus Dezső Összehasonlító Jogtörténelmi Kutatócsoportja és a Göttingeni Georg-August Egyetem Német Jogtörténelmi és Polgári Jogi Tanszéke. Az online workshopra a *Theorie und Praxis der Entrechtung in der zweiten Hälfte der Horthy-Ära im Vergleich mit dem NS-Regime* című, az Alexander von Humboldt Alapítvány által támo-

gatott Institutspartnerschaft (2019–2022) keretében került sor. Az ülésen a kutatócsoport és a göttingeni egyetem jogtörténészei mellett a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Jogtudományi Intézet kutatói vettek részt és tartottak előadást.

- **2021. október 14–15-én** Szegeden az MTA SZAB Székháza adott otthont a X. Szegedi Jogtörténeti Napoknak, a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Magyar Jogtörténeti Tanszéke, Európai Jogtörténeti Tanszéke és a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Akadémiai Bizottságának Jogtudományi Szakbizottsága szervezésében.

A konferencia elsődleges célja, hogy felidézze a kolozsvári időszakot, és megemlékezzen a Szegedre költözött jogi kar történetéről, a mély tiszteletet érdemlő tudósegyéniségekről, professzorai életútjáról és tudományos eredményeinek bemutatásáról.

A konferenciát Homoki-Nagy Mária tanszékvezető egyetemi tanár (SZTE ÁJTK Magyar Jogtörténeti Tanszék) nyitotta meg. Köszöntőjében kiemelte, hogy az első Szegedi Jogtörténeti Napokat 20 évvel ezelőtt tartották, amely mára az egyik legrangosabb hazai jogtörténeti szakmai rendezvénné vált.

A plenáris előadások sorát Balogh Elemér tanszékvezető egyetemi tanár (SZTE ÁJTK Európai Jogtörténeti Tanszék) *Pillanatkép a Szegedi Tudományegyetem történetéből* című előadása nyitotta meg. Szabó Béla tanszékvezető egyetemi tanár (DE ÁJK Jogtörténeti Tanszék) *A hazai jogoktatás jellemzői és problémái a „Kolozsvár–Szeged–Kolozsvár retour” korában* címmel tartott előadást, majd Nagy Janka Teodóra tanszékvezető egyetemi tanár (PTE KPVK Szociális Tudományok Tanszék) Bónis György tudományos életpályájának egy-egy állomását jelenítette meg.

A „Professzoraink emlékezete” szekcióban a társkarok jeles jogtörténészei, Stipta István egyetemi tanár (KRE ÁJK), Herger Csabáné egyetemi tanár (PTE ÁJK), Gedeon Magdolna habil. egyetemi docens (ME ÁJK) és a Szegedi Tudományegyetem jogtörténészei, Homoki-Nagy Mária tanszékvezető egyetemi tanár, Antal Tamás egyetemi tanár, Pétervári Máté egyetemi adjunktus, valamint Varga Norbert habil. egyetemi docens, továbbá Legeza Dénes főosztályvezető (SZTNH) és Tímár Balázs PhD-hallgató (SZTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola) tartottak előadást.

A konferencia második napján a büntetőjog, illetve a büntetőeljárás témakörét is érintő előadásokat hallgathattak meg az érdeklődők, megemlékezve a 2020-ban elhunyt Nánási Lászlóról, az SZTE ÁJTK Magyar Jogtörténeti Tanszéke c. egyetemi docenséről és tudományos munkásságáról. Az előadók Mezey Barna tanszékvezető egyetemi tanár (ELTE ÁJK), Horváth Attila tanszékvezető egyetemi tanár (NKE ÁNTK), Balogh Elemér tanszékvezető egyetemi tanár (SZTE ÁJTK), Balogh Judit habil. egyetemi docens (DE ÁJK), Bódiné Beliznai Kinga egyetemi docens (ELTE ÁJK), Bató Szilvia kutató, Nagy Pé-

ter egyetemi adjunktus (KRE ÁJK) és László Balázs PhD-hallgató (PTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola) voltak.

- **2021. október 20-án** az MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport (ELKH), az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya Jogtörténeti Albizottsága, a Magyar Jogász Egylet Jogtörténeti, Római Jogi és Egyházjogi Szakosztálya és az ELTE Állam- és Jogtudományi Kara Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszékének közös szervezésében valósult meg az októberi diploma kibocsátásának 161. évfordulóján az a tudományos konferencia, amely az 1861. január 23-án összeült Országbírói Értekezletre fókuszált.

A konferenciát dr. Sonnevend Pál, az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának dékánja és dr. Varga Zs. András, a Kúria elnöke nyitott meg. Az előadások három, tematikusan bontott szekcióban hangzottak el.

Az első szekcióban az Országbírói Értekezlet összehívásának körülményeit elemezte Balogh Elemér tanszékvezető egyetemi tanár (SZTE ÁJTK), aki az októberi diploma által teremtett új alkotmányos helyzetet mutatta be. Őt követte Beke-Martos Judit tudományos munkatárs (MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport ELKH), aki Ferenc József jogállását vizsgálta, tekintettel arra, hogy az 1848. december 2-án bekövetkezett trónörökléshez képest az uralkodó még mindig nem számított törvényesen megkoronázott államfőnek. Nagy Noémi tudományos munkatárs (MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport ELKH) a nyelvi jogokon keresztül az 1850-es években bekövetkezett változásokat mutatta be a magyar jogéletben, illetve kitért a jogi nyelv változásaira az osztrák törvények hatálybalépésének tükrében.

A második szekciót Képesy Imre tudományos segédmunkatárs (MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport ELKH) előadása nyitotta meg, aki az Országbírói Értekezlet jogállását érintve arra a kérdésre kereste a választ, hogy milyen jogforrásnak tekinthetőek a javaslatba hozott Ideiglenes Törvénykezési Szabályok. Megyeri-Pálfi Zoltán tudományos munkatárs (MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport ELKH) egy „nem emlegetett tény”, az Országbírói Értekezlet helyszínével kapcsolatos kérdéseket taglalta, majd szólt az értekezletnek otthon adó régi Curia épületéről. Stipta István egyetemi tanár (KRE ÁJK) a „kis kiegyezésre” fókuszált, és végigvette azokat a körülményeket, amelyek az Országbírói Értekezlet döntéseiben meghatározó szerepet játszottak, mindezt a régi bírósági szervezetrendszer visszaállításának példáján keresztül.

A harmadik szekció főként az Ideiglenes Törvénykezési Szabályokban rendezett egyes jogterületeket állította középpontjába. Homoki-Nagy Mária tanszékvezető egyetemi tanár (SZTE ÁJTK) az öröklési jog példáján keresztül mutatta be azokat a dilemmákat, amelyek a magánjog átalakításával kapcsolatban 1861 tavaszán fennálltak, majd Mezey Barna tanszékvezető egyetemi tanár, kutatócsoport-vezető (MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport ELKH) a büntetőjoggal kapcsolatos kér-

déseket taglalta. Bódiné Beliznai Kinga egyetemi docens (ELTE ÁJK) a váltójog kapcsán vázolta fel legfrissebb kutatási eredményeit, őt követte Rigó Balázs egyetemi adjunktus (ELTE ÁJK), aki azt vizsgálta, hogy 1860/61 eseményei milyen változásokat eredményeztek a pesti jogi kar életében.

A konferenciát Darák Péter egyetemi docens (ELTE ÁJK), a Kúria korábbi elnökének összegző szavai zárták.

- **2021. november 4-én** került bemutatásra Püspökladányban a Megyeri-Pálffy Zoltán tudományos munkatárs (MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport ELKH) szerkesztésében és a Debreceni Törvényszék gondozásában az Országos Bírósági Hivatal Ráth György Bírósági Történelem és Hagyományápolás Pályázatának támogatásával megjelent *A jogszolgáltatás története Püspökladányban* című kötet.

A gazdagon illusztrált tanulmánykötet a püspökladányi Karacs Ferenc Múzeum, az MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport (ELKH), a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara, valamint a MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára munkatársainak kutatásait összegzi. A kötetben olvasható tanulmányok: Györfi Lajos történész-muzeológus (Karacs Ferenc Múzeum): *A történelem sodrában. Szemelvények Püspökladány történetéből*; Szendiné Orvos Erzsébet PhD, igazgató (MNL HBML): *Betyárhistóriák Püspökladány határában*; Balogh Judit habil. egyetemi docens (DE ÁJK): *A püspökladányi császári és királyi szolgabírói hivatal jogszolgáltató tevékenysége a neoabszolutizmus időszakában. Az első lépések az állami bíráskodás felé*; Megyeri-Pálffy Zoltán: *A Püspökladányi Királyi Járásbírói Hivatal megszervezésének és elhelyezésének története*; Kovács Ilona főlevéltáros (MNL HBML): *A Püspökladányi Járásbírói Hivatal bírái és tisztviselői 1872 és 1950 között*.

A kötetet Bódiné Beliznai Kinga egyetemi docens (ELTE ÁJK) mutatta be a helytörténet, illetve az igazságszolgáltatás története iránt érdeklődő egybegyűlteknek.

- **2021. november 12-én** eredményesen védte meg *Jogi eszközök a népeségmozgás megvalósításában Tolna megyében 1944–1948 között* című doktori értekezését Frey Dóra, az ELTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola által szervezett nyilvános vita keretében. A doktorjelölt témavezetője Mezey Barna tanszékvezető egyetemi tanár (ELTE ÁJK) volt. A bírálóbizottság elnöke Földi András egyetemi tanár (ELTE ÁJK), tagjai mint hivatalos bírálók Horváth Attila tanszékvezető egyetemi tanár (NKE ÁNTK) és Szabó István tanszékvezető egyetemi tanár (PPKE JÁK), tagjai Stipta István DSc, egyetemi tanár (KRE ÁJK) és Rigó Balázs PhD, egyetemi adjunktus (ELTE ÁJK) voltak.

- **2021. november 19-én** Eötvös József és társai címmel rendezett tudományos emlékülést az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya Jogtörténeti Albizott-

sága és a Büntetés-végrehajtási Albizottsága, a Magyar Börtönügyi Társaság és az MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport (ELKH).

A rendezvényt Schmechl János bv. vezérőrnagy, a Magyar Börtönügyi Társaság elnökhelyettese nyitotta meg, a délelőtti szekció vezetője elnöke Képes György habil. egyetemi docens (ELTE ÁJK), a délutáni szekció elnöke Máthé Gábor professor emeritus (ELTE ÁJK) volt.

A Magyar Tudományos Akadémia Felolvasótermében tartott konferencián a következő előadások hangzottak el: *Miért nem lett Eötvös József az európai gondolkodástörténet klasszikus szerzője?* (Karácsony András CSc, egyetemi tanár, MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport ELKH); *„A nemzetiségi kérdés megoldása közös feladatunk” Eötvös József nemzetiségpolitikai nézetei* (Nagy Noémi PhD, tudományos munkatárs, MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport ELKH); *Eötvös József önkormányzatvédő centralizmusa* (Stipta István DSc, egyetemi tanár, KRE ÁJK Jogtörténeti, Jogelméleti és Egyházjogi Tanszék); *A magyar büntetőjogi viszonyok jellemzése A falu jegyzőjében* (Homoki-Nagy Mária tanszékvezető egyetemi tanár, SZTE ÁJK Magyar Jogtörténeti Tanszék); *Szemeré és Eötvös* (Hermann Róbert DSc, egyetemi tanár, KRE BTK Új- és Jelenkori Történeti Tanszék); *Eötvös József és a büntetőjogi terminológia* (Mezey Barna DSc, tanszékvezető egyetemi tanár, ELTE ÁJK Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék, kutatócsoport-vezető, MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport ELKH); *Börtönépítész a 19. században Eötvös József nyomán* (Megyeri-Pálffy Zoltán PhD, tudományos munkatárs, MTA–ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport ELKH); *Balla Károly a gyakorlat szakembere* (Estók József ny. bv. dandártábornok, címzetes egyetemi docens, NKE); *Vajna Károly, fegyvertézet igazgató, a kutató és az író* (Lőrincz József c. címzetes egyetemi tanár, ELTE ÁJK Büntető Eljárásjogi és Büntetés-végrehajtási Jogi Tanszék); *Tauffer Emil, avagy a büntetőjogi elméletben és gyakorlatban* (Bencze Béla, bv. alezredes, bv. tanácsos, a Baranyai Megyei Büntetés-végrehajtási intézet parancsnokhelyettese).

- **2021. november 23-án** Pécsen a Magyar Tudomány Ünnepekor Tolna és Baranya megyei programsorozathoz kapcsolódva a Tolna Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Egyesület, a Magyar Jogász Egylet Tolna Megyei Szervezete, a Tárkány Szűcs Ernő Jogi Kultúrtörténeti és Jogi Néprajzi Kutatócsoport (PTE KPVK) és az MTA PAB IX. Gazdaság- és Jogtudományok Szakbizottság Jogdogmatikai és Jogtörténeti Munkabizottsága *„fent” és „lent” joga, avagy új közelítések a humán tudományközi kutatások társadalmi hasznosságához* címmel könyvbemutatót szervezett a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán és Szekszárdon a Kultúratudományi és Vidékfejlesztési Karon.

Tárkány Szűcs Ernő *Magyar jogi népszokások* című monográfiájának Áder János Magyarország köztársasági elnöke és Varga Judit igazságügy-miniszter ajánlásá-

val megjelent 3. kiadását a szerző fia, a Testamentum Alapítvány kurátora, Tárkány Szücs Attila mutatta be. Bognár Szabina szerkesztőként a kutatócsoport kiadványsorozatának 10., az elmúlt évtized tudományos kutatási eredményeit összegző kötetét ajánlotta a megjelentek figyelmébe [Nagy Janka Teodóra – Bognár Szabina – Szabó Ernő (szerk.): „Száz plusz tíz” jubileumi kötet – Tárkány Szücs Ernő (1921–2021) Tárkány Szücs Ernő Jogi Kultúrtörténeti és Jogi Nép-

rajzi Kutatócsoport (2011–2021)]. Mezey Barna mint sorozatszerkesztő méltatta az MTA–ELTE Jegtörténeti Kutatócsoport által a jeles tudós életművének a nemzetközi kutatás mind szélesebb körével történő megismertetését célként megfogalmazó német és angol nyelvű tanulmánykötetet [Janka Teodóra Nagy – Szabina Bognár (Hrsg.): *Ernő Tárkány Szücs: Rechtsgeschichte und Volksbräuche. Ausgewählte Studien. Ungarische Rechtshistoriker*].



A „fent” és a „lent” joga
Könyvbemutató és előadás a Magyar Tudomány Ünnepeén, Pécs–Szekezd, 2021. november 23.

